

رسانش فناوری ها در جامعه

عبدالله اسکویی

آذر ۱۴۰۱

رسانش فناوری ها در جامعه

- عنوان رسانش یا اشاعه فناوری ها از نظریه رسانش یا اشاعه نوآوری ها (diffusion of innovations) متعلق به اورت ام راجرز و اف . فلویید شومیکر ، پژوهشگران سرشناس عرصه ارتباطات وام گرفته شده است.

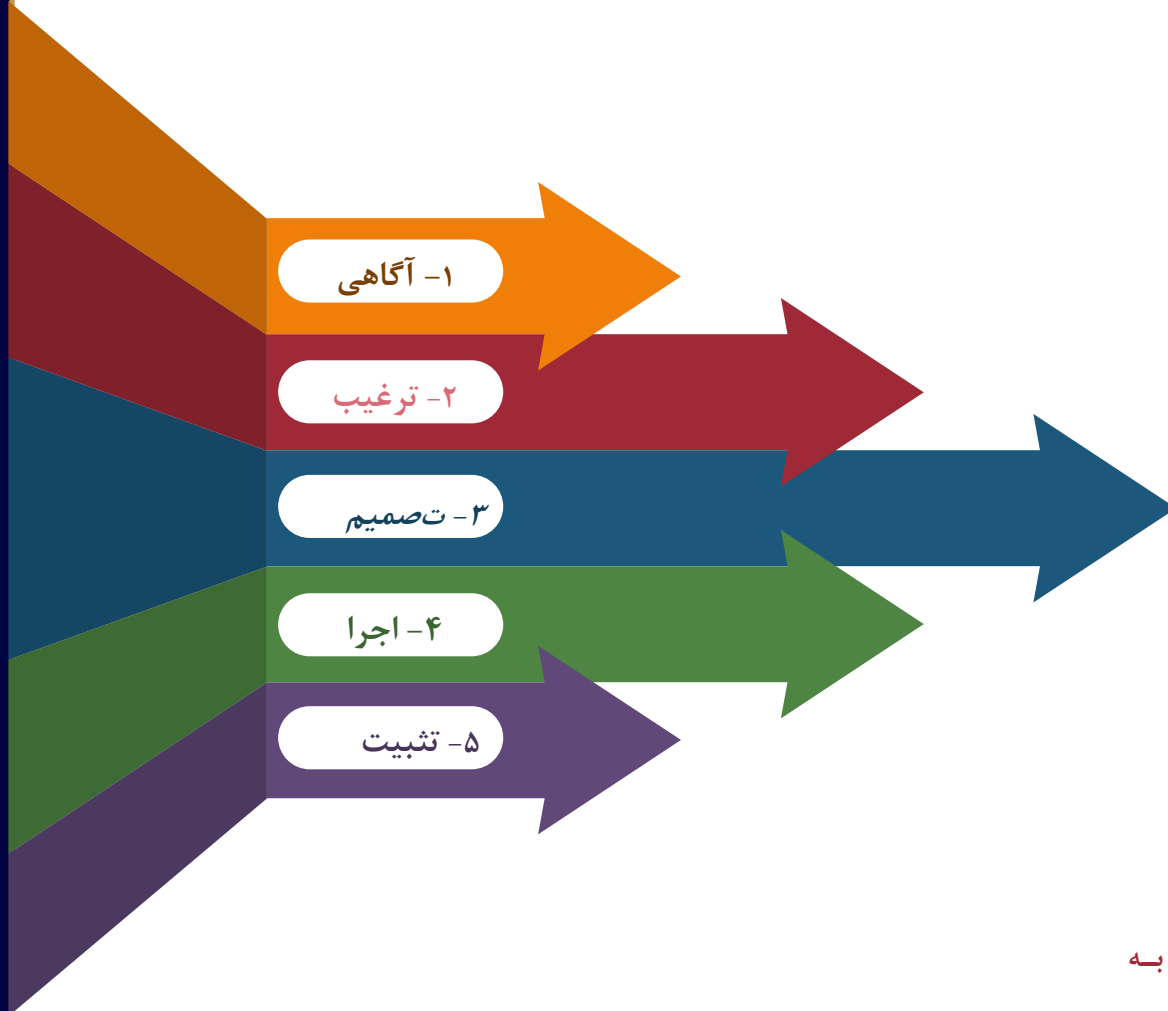
رسانش فناوری ها در جامعه

نظریه رسانش یا اشاعه، فرآیند اجتماعی نوآوری ها را اعم از ایده ها و شیوه های جدید استفاده از وسایل و چگونگی دستیابی به آنها و نحوه گسترش آنها را در یک نظام اجتماعی بررسی می کند. چه این نوآوری ها روشی برای زندگی سالم باشد، چه راه جدیدی برای صرفه جویی در آب و انرژی و یا پذیرش فناوری های نو، نتیجه آن ایجاد تغییرات رفتاری است.

تعریف رسانش و نوآوری

- رسانش یا اشاعه فرایندی است که بواسط آن نوآوری از کانال های ارتباطی معین و در طول دوره زمانی خاص در میان اعضای جامعه رواج می یابد.
- نوآوری ایده، عمل، هدف، وسیله و یا انطباق با وضعیت متغیری است که اشخاص آن را نو فرض می کنند.

فرایند اشاعه نوآوری‌ها

Decision

3

در این مرحله فرد در ذهن خود به ارزیابی می‌پردازد و تصمیم نهایی را برای پذیرش یا رد نوآوری اتخاذ می‌کند. هر تصمیم در این زمینه که مبتنی بر دو مرحله قبلی نباشد به عنوان مانع عمل خواهد کرد.

knowledge

1

مواجهه با نوآوری و شناخت کارکرد آن، آگاهی از پدیده نو زمانی صورت می‌گیرد که فرد یا واحد تصمیم گیرنده، با نوآوری و کارکرد آن مواجه می‌شود

Implementation

4

در این مرحله از نوآوری استفاده می‌شود

persuasion

2

در این مرحله نگرش مثبت یا منفی نسبت به پدیده جدید در ذهن فرد شکل می‌گیرد

Confirmation

5

در این مرحله فرد پس از اتخاذ تصمیم، به دنبال اطلاعاتی می‌گردد که تصمیم او را تأیید کند و در واقع افراد تصمیم خود را تقویت می‌کنند. اطلاعات منفی درباره تصمیم او می‌تواند روند کسب نوآوری را متوقف کند

گونه‌های گزینش کنندگان

• گزینش کنندگان نوآوری‌ها براساس میزان استقبالی که از نوآوری می‌کنند به چند گروه طبقه بندی شده است

نوآوران

پنج درصد جامعه

افراد جسور و خطر پذیر که بیش از بقیه علاقمند به آزمایش اندیشه‌های جدید هستند، اینها بیشتر به تکنولوژی می‌پردازند و بیشتر برای پذیرش چیزهای جدید سعی می‌کنند.

اقتباس گران اولیه

ده درصد جامعه

سریع و آگاهانه سازگار می‌شوند. افراد محلی قابل احترام که در نظام اجتماعی بیشترین تعداد رهبران اجتماعی را شکل می‌دهند

اکثریت اولیه

چهل درصد جامعه

افراد با فکر و نکته سنج که در موقعیت رهبران فکری نیستند و در اخذ تصمیم ملاحظه کار بوده و با احتیاط عمل می‌کنند.

اکثریت متأخر

چهل درصد جامعه

افراد مردود و شکاک که به خاطر ضرورت‌های اقتصادی و یا افزایش فشارهای محیطی و اجتماعی نوآوری را می‌پذیرند

عقب ماندگان

پنج درصد جامعه

افراد سنت‌گرا و وابسته به محیط زندگی که اغلب گوشه‌گیر بوده و در گذشته سیر می‌کنند

نقد نظریه

- نظریه رسانش نوآوری ها از این حیث که دچار بت پرستی رسانه ای نشده و ارتباطات میان فردی را مد نظر قرار داده یک نقطه قوت است. اما جوهر این نظریه بجای ارتباطات مفاهمه آمیز و دو سویه مبتنی بر ارتباطات اقناعی و تحمیلی است. مثلا مجاب کردن کشاورزان به استفاده از یک بذر یا کود خاص را یک موفقیت تلقی می کنند .

رویکرد رسانش فناوری ها

در کشور ما که امروزه فن آوری ها و نوآوری ها مورد توجه قرار گرفته است ، رویکرد به موضوع رسانش و شاید به عبارت بهتر عمومی سازی این فناوری ها بویژه فن آوری های نوین استحصال ، انتقال و مصرف آب و نیز بهره گیری از فناوری های نوین در بخش کشاورزی نیز باید در قالب یک پیوست اجتماعی، فرهنگی و رسانه ای مد نظر قرار گیرد.

الزامات رویکرد رسانش فناوری

- ❖ تدوین پیوست اجتماعی ، فرهنگی و رسانه ای
- ❖ مطالعه همه جانبه شرایط اجتماعی ، اقتصادی و فرهنگی
- ❖ مطالعه الگوی ارتباطی جامعه مخاطب و یا جوامع محلی
- ❖ توجه ویژه به استفاده از الگوی ارتباطی دو سویه همسنگ